

Vonnis over een Bokkerijder (1743)

Martin Cleven

Zijn noodlot

Hendrik Cleven, voerman uit Nieuwstadt, wordt in einde 1743 door drossaard Joannes Carolus Rijckx van het Ambt van Montfort, samen met nog een aantal andere inwoners van Nieuwstadt aangeklaagd en gevonnist wegens deelname aan de bende der Bokkerijders; een al of niet fictieve "duivelse" roversbende.

Opgesloten in de gevangenis van het kasteel van Montfort pleegt hij zelfmoord, in de nacht van de 10e op de 11e december 1743. Hij hangt zich op aan zijn broekriem. Zijn lijk wordt vervolgens op de 14e december 1743 aan één been aan de galg gehangen, nadat zijn gezicht zwart gemaakt is.

Bronnen: RAL, Nieuwstadt 38; RD Montfort 134. Hij staat, samen met anderen, beschreven in het boek "**De Bokkerijders**" van Anton Blok, het boek "**De woeste avonturen der Bokkerijders**" van Ger Ramaekers en Theo Pasing en het boek "**Bokkerijders. De schande van Limburg I**" van François van Gehuchten.

Zijn kornuiten

Als eerste wordt er in Nieuwstadt Gerard Roijen gearresteerd en verhoord. Scherpere examinatie volgt op de 6^e en de 10^e oktober 1743. Hij noemt "alle zeven van Nieuwstadt" (namelijk de gebr. Bernhard & Hendrik Beckx en Jan & Lens Lenssen, **Hendrik Cleven**, Joannes Gardeniers en zichzelf) als de medeplichtigen. Processen werden gevoerd op het Kasteel Montfort dat ook als de plaats van detentie diende. Allen zijn hier terechtgesteld (erg waarschijnlijk) op een plaats in de nabijheid van het kasteel Montfort (zie fig.1).

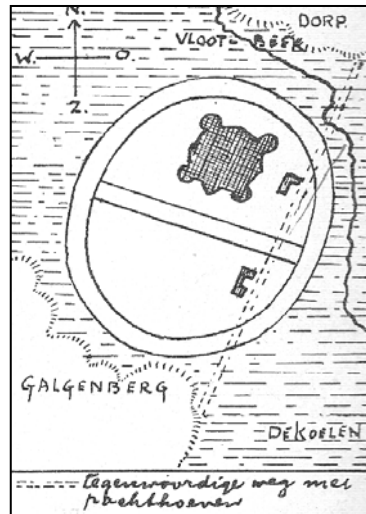

Fig. 1 uit: "De windhoek van Gelre" door A.H. Simonis Maastricht, 1932

Zijn rechters

De rechtbank bestond uit de schepenen Geeten, Fijen en Jessen. Als aanklager trad op Joannes Carolus Rijckx, de drossaard van het Ambt van Montfort. Griffier was Nicolaus Gerardus Brandts.

Zijn proces & vonnis

Hij wordt na arrestatie in een kerker van het kasteel te Montfort opgesloten. Na een inventarisatie van zijn bezittingen op 12 nov. (1743) volgt op 14 nov. het gerechtelijk vooronderzoek.

Na "gecisteert sijnde" (gefolterd) legt hij enkele verklaringen af.

Op 16 nov. wordt hij, na tortuur, ondervraagd over uitgebrachte beschuldigingen; hij volhardt in de ontkenning (persisteert).

Er volgen 2 confrontaties tussen andere beklaagden op 22 nov. waarbij Hendrik wordt genoemd. Scherpere examinatie (verhoor) op 6 dec. en 10 dec. volgen nu (dossier: fig.3).

Na foltering bekent en ontkent hij weer (!) de diefstallen bij:

- Kerk te Havert (omstreeks 1735).
- Wed. Theelen, Putstraat, Sittard, 1737.
- Koopman Abraham Clemens, Sittard, 1742.
- Hoeve "De Beukeboom", Limbricht, 1742.

Op 11 dec. ligt Hendrik dood in zijn cel. Op 13 dec. vonnist de aanklager dat zijn lijk "met een been aen eene Galge, anderen ten exempel en afschrick, sal worden gehangen ende met eene ijzere kettingh vast gemaect" en aldus geschiedt op 14 dec.

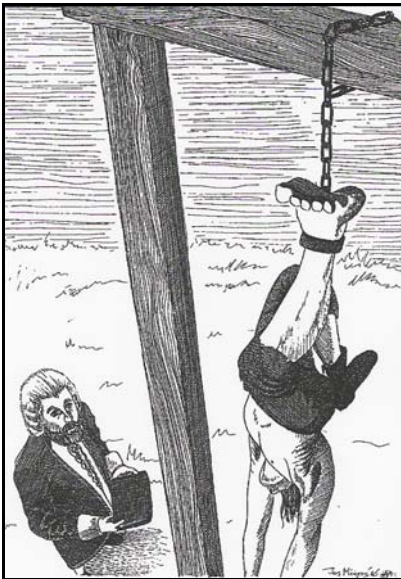

Fig. 2 uit: "Ze hingen in drie reysen", door Mart Pfeifer/Eddy Erkens

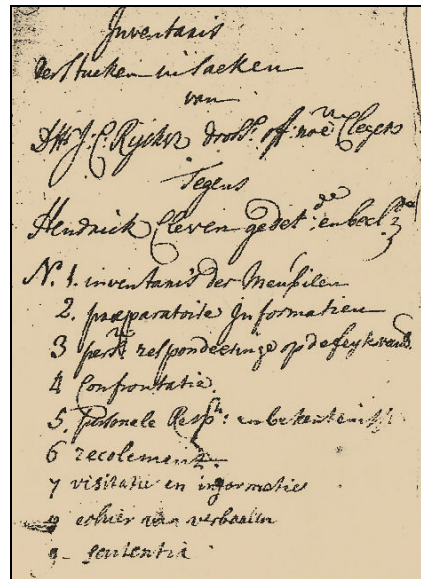

Fig. 3: Dossier RAL, Nieuwstadt 38 (RHCL, Maastricht)